

Barta Gábor—Hegyi Klára—Kertész István

EMBEREK ÉS SZÁZADOK

**Források a történelem
kezdeteitől 1711-ig**

A szakmunkásképző iskolák I. osztálya számára

Tankönyvkiadó, Budapest, 1984

Tartalom

Élet az ősközösségi társadalomban	5
Miről beszélnek a régészeti leletek?	7
A munka szerepe az emberrévlás folyamatában	10
Medvevadászok a Duna mentén	14
Az élelemtermelés kezdete	16
Képek az első osztálytársadalmak korából	21
A világ teremtése	23
A zsidó királyok uralma	27
Földművelés Mezopotámiában	28
A parasztok sorsa Egyiptomban	29
Hogyan épület Kheopsz piramisa	32
Fáraó a hadsereg élén	34
Az asszír hódítók	35
Xerxész hadmenete	38
Egy indiai király kötelezettségei	39
Az ókori görögök életéből	41
Termelőmunka Homérosz korában	41
Odüsszeusz tutaját épít	44
Kereskedelem	45
Az olümpiai versenyek	46
Az athéni nép osztályharca	50
Drakón törvényei	50
Szolón reformjai	51
Zsarnokság a nép érdekében	52
Görög—perza háborúk	53
Az athéni demokrácia virágkora	60
Rabszolgák az ókori Görögországban	62
Mindennapi élet az ókori Athénban	62
Események, képek a római korból	69
Romulus intézkedései	69
A köznép harca	70

A 12 táblás törvények	71
A római hadsereg	72
Harc a Földközi-tengerért	76
A cannae-i csata	79
A zamai csata	82
Hogyan gazdagodott meg Róma?	84
A leigázottak nyomorúsága	86
Rabszolgák az ókori Rómában	86
A rabszolgák felkelései	87
Köztársaságból császárság	88
A császárkori Róma	90
Róma hanyatlása	92
A kisbirtok pusztulása	92
Róma bukása	93
Pillantás a középkor évszázadaiba	95
A király jövedelmei	95
A frankok hadba vonulása	96
Az arab hódítás	98
A keletrómai birodalom (Bizánc)	100
A jobbágyok élete	102
A szegények felkelése	104
A lovagok	105
Az első aranyforintos	106
Történetek a reneszánsz művészeiről	108
Az osztály nélküli társadalom utópiája	110
A magyarok eredetéről és a honfoglalásról	111
Az ősmagyarok	111
A magyar törzsszövetség kialakulása	112
A hun—magyar monda	113
A honfoglalás előtt	114
A honfoglaló magyarok hadművészete	116
A honfoglalás	118
A honfoglalás legendái	120
Anonymus „honfoglalása”	123
Botond vezér	128
Az augsburgi vereség	129
A Lehel-monda	131

Az államalapításról és a magyar feudalizmus koráról	133
Géza fejedelem	133
Szent István király	135
István király törvényei	135
Harc a lázadó törzsfőkkel	138
Péter király és a pogánylázasok	142
Harc a német császár ellen	143
Szent László király	144
A 12. századi Magyarország — német szemmel	146
Magyarország, mint Kelet-Európa nagyhatalma	148
Képek a mindennapi életből. A „Váradi regestrum”	150
A nemesi előjogok magyar Aranybullája	151
Bánk bán merénylete	154
Julianus barát küldetése	156
A kunok betelepítése	158
A muhi csatavesztés	159
A tatárjárás	161
Az első magyarországi városok	163
Kun László király	165
A morvamezei (dünnkruti) és a hódtaui csata	166
I. Károly (Károly Róbert) győzelme	167
I. Lajos király nápolyi hadjáratai	168
Harc az Anjou-örökségért: II. (Kis) Károly halála	170
Harc az Anjou-örökségért: Erzsébet királyné halála	173
A török veszedelem — a nikápolyi vereség, 1396	174
A budai polgárok törvényei (a Budai Jogkönyv)	178
A 15. századi Magyarország egy francia lovag szemével	182
Az 1437. évi erdélyi parasztfelkelés	184
A korona elrablása	187
A téli hadjárat (1443—1444)	189
A nándorfehérvári diadal	192
Hunyadi Mátyás	195
Mátyás udvara	196
Bécs elfoglalása, 1485	199
Az 1514. évi parasztháború	201
A felkelés megtorlása	203
Az 1514. évi törvények	205
A török fenyegetés	209
A király segítséget kér	211
A mohácsi csata	212

A középkor alkonyán, az újkor hajnalán	217
Amerika őslakói és az első gyarmatosítók	217
Földjükről előzött angol parasztok panaszos levele a királyhoz	219
Oxford és Cambridge egyetemei	220
Fejezetek Magyarország történetéből 1526—1711 között	221
Szapolyai János királlyá választása és megkoronázása	221
Habsburg Ferdinánd királlyá választása	224
Buda eleste	225
Drégely védelme és eleste, 1552	229
A békeévek csatározásai	232
Az erdélyi vallásszabadság	233
Elmélkedés a háború nyomorúságairól, 1602	234
A Bocskaihoz csatlakozott nemesség Európa népeihez intézett kiáltványából, 1605	235
Pázmány Péter a Habsburgok magyar királyságáról és Erdély hivatásáról, 1618	238
Erdély virágzása a 17. század első felében	239
Erdély pusztulása, 1658—1660	242
A szentgotthárdi csata, 1664	244
Buda felszabadul a török uralom alól, 1686	246
A Habsburgok örökös királyságának kimondása, 1687	248
Az ónodi trónfosztás, 1707	250
Útleírások az elpusztult Magyarországról	250
Művelődéstörténeti szemelvények	253
Győr török szemmel, 1664	253
Bocatius kassai főbíró leírása Budáról és Pestről, 1605	256
I. Rákóczi György erdélyi fejedelem három napja 1632-ben	257
Fejedelmi táncmulatság 1651-ben	260
A nagysajói kastély	261
A Nádasdiak háromnapis vásárlásai	264
Ételreceptek a 17. századból	267
Gróf Illésházy Ilona hozománya	270
Főúri temetés 1636-ban	274
Városi rendtartás 1669-ből	276
Városi házak, polgárvagyonok	278
Gazdag és szegény jobbágyháztartások	281
A debreceni szűcsök rendszabályai az inasok tartásáról	284
A négy úrnak szolgáló Mányok falu panasza	285
A pannonhalmi apát és a török nagyvezír találkozása	286
Bűnök és büntetések a 16—17. században	288
Kolozsvári boszorkányper	290
Egy leány története, akibe belészállt az ördög	292
Házipatika és pestisjárvány a 17. században	293